Miért harcolt ’56-ban sok roma a végsőkig a szovjetek ellen?

24.hu 2026. 10. 30. 21:04

ALBUM079 / FORTEPAN

Az 1956-ban harcoló fővárosi felkelők – Újpest mellett – Pesterzsébet, Soroksár és Csepel térségében, azaz fontos munkáskerületekben küzdöttek a legtovább a szovjet csapatokkal. A dél-pesti térségben működött az az egyedülállónak számító Strausz-osztag, amely szinte kizárólag romákból állt, és amely a végsőkig harcolt a szovjetekkel. Eörsi László és Szegő Iván Miklós az új könyvükben azt is vizsgálták, milyen társadalmi, szociológiai okai voltak annak, hogy – többek között – a romák közül kerültek ki azok fegyveres felkelők, akik a végsőkig ellenálltak a szovjeteknek.

Az 1956-os forradalom nagyon gyorsan, már az október 23-áról 24-re virradó éjjel átalakult a szovjetek elleni szabadságharccá. A második szovjet beavatkozás után, november 4-ét követően pedig többek között a külső kerületekben – a korabeli XX. kerületben, a mai XX. és XXIII. kerületben, azaz Pesterzsébet és Soroksár területén komoly ellenállást tanúsítottak a pesti harcosok.

Közöttük volt azonban egy különleges csoport. Ennek a **Strausz Károly** („Cigány Karesz”) vezette osztagnak két jellegzetessége is volt. Nem tudunk ugyanis arról, hogy a budapesti fegyveres felkelés során bárhol másutt szinte csak romákból álló alakulat jött volna létre. Pedig a felkelők között eleve szép számmal voltak a cigányság képviselői: arányuk a harcosok között 5–8 százalékra becsülhető **Eörsi László** korábbi kutatásai szerint.

Strauszék másik különlegessége, hogy az utolsók között voltak, akik még november 11-én is fegyveresen álltak ellen a szovjet csapatoknak, miközben a Pest belvárosában vagy Buda központjában lévő felkelési centrumokat a szovjetek már több nappal korábban szétverték.

A Kossuth Lajos utca, balra a Magyar utca torkolata.
Nagy Gyula / Fortepan

Budapesti Műszaki Egyetem (később Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) udvara. A felvétel 1956. október 23-án 14-15 óra között készült az összegyűlt egyetemistákról.
Horváth János és családja / Fortepan

Budapesti Műszaki Egyetem (később Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) udvara. A felvétel

1956. október 23-án 14-15 óra között készült. Marián István alezredes a tüntetés egyik szervezője beszél az összegyűlt egyetemistákhoz.
Horváth János és családja / Fortepan

Bem rakpart, a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola hallgatói vonulnak a Bem József tér felé 1956. október 23-án.
Magyar Kulturális Intézet Varsó-Fundacja Muzyka Odnaleziona / Fortepan

Kossuth Lajos tér, Országházi szoba 1956. október 23-án. Szemben ül Nagy Imre miniszterelnök, mellette jobbra ül Hidas István, a minisztertanács első elnökhelyettese, őmögötte áll Pongrátz Ernő. A kép jobb szélén könyvekkel a kezében Sinkovits Imre színművész, előtte ül takarva Déry Tibor író. Nagy Imrétől balra összekulcsolt kézzel Mekis József, a minisztertanács egyik elnökhelyettese.
Album023 / Franz Fink / Fortepan

A „Cigány Karesz” vezette dél-pesti osztag miatt kijelenthetjük tehát, hogy a romák közül (is) kerültek ki az utolsó harcosok, akik a végsőkig folytatták a küzdelmet a fővárosba bevonuló szovjet csapatokkal. Minthogy persze a harcok befejeződése sem egy időben történt, kisebb lövöldözések még november 11. után is napokig voltak Budapest területén, így nehéz lenne megmondani, hogy ki volt ténylegesen az „utolsó” fegyveres, aki ellenállt a Szovjet Hadseregnek, de az egyik utolsó harcoló egység mindenképpen a Strausz-osztag lehetett.

Strausz szigorú vezető volt, így sikerült összetartania az alakulatát, ennek is tulajdonítható, hogy a végsőkig harcoltak a vele együtt fegyvert fogott társai.

KEDVES OLVASÓNK!
Ahhoz, hogy megtekinthesd ezt a tartalmat, 24 Extra előfizetésre van szükséged.
Mutatjuk a megfelelő csomagokat.